

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. VI. Unus dolor subservire potest duplici Confessione, maximè de diversis peccatis; probabiliter etiam de iisdem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Et sanè cùm in iudiciis humanis sæpè sententia feratur diù post accusationem, & post processum factum, nec constet Christum in hoc puncto quidquam mutasse in hoc Sacramento, non video, cur ea longa præcessio impediat, nisi fortè quia possunt interponi peccata aliqua gravia, quæ moralem illam doloris durationem interrumpant. De hoc autem inconvenienti testis erit ipse pœnitens, qui scire optime poterit, an ea peccata commiserit, nec ne: si enim commisit, tenebitur sine dubio dolorem renovare, si non commisit, habebit locum totus noster discursus. Hæc ille.

Si hæc sententia cuiquam non placeat, rogo ut quisquis ille est, assignet nobis certum tempus, aut certam moralem temporis, quæ absolute impediat connexionem materiæ & formæ in hoc Sacramento, & per consequens validam Absolutionem.

137. **Obiectio.** Dices; si hæc sententia foret vera, sequeretur eundem dolorem, immo eandem Confessionem de iisdem peccatis, posse subservire pluribus Absolutionibus. Respondeo:

CONCLUSIO VI.

Unus dolor subservire potest duplici Confessioni, maxime de diversis peccatis; probabiliter etiam de iisdem.

138. **L**oquitur Conclusio de dolore moraliter tantùm perseverante; nam si physice perseveret tempore utriusque Confessionis, non videtur dubitandum de valore utriusque Absolutionis, cùm ille dolor æquivaleret pluribus actibus numero distinctis; sicuti hæc forma Absolutionis: *Ego vos absolvo à peccatis vestris*, æquivaleret pluribus formis numero distinctis, ut omnes habent pro indubitato. Si ergo plura Sacramenta Pœnitentiæ non requirunt pluralitatem physicam formarum, ex quo probatur, quod requirant pluralitatem physicam materialium seu Contritionum? Nonne si Deus reproduceret eandem numero abluentionem, ipsa esset valida materia novi Baptismi? Non est qui ambigat. Quare? Quia æquivaleret distinctæ numero abluenti.

139. **Q**uid si solùm moraliter perseveret; Casus itaque primæ partis Conclusionis, & satis frequens: si quis oblitus fuerit confiteri aliquid peccatum, de quo antea doluit, & datâ Absolutione, meminit illius, quæritur, an debeat elicere novum dolorem, ut validè absolvat. Multi videntur supponere, necessarium esse novum dolorem; aiunt enim quamvis materia remota possit deservire pluribus Sacramentis, non tamen proxima, qualis est Contritio. Sic namque super Hostia jam con-

secrata non licet repetere formam Confessionis, & super eadem abluentione non licet repetere formam Baptismi; ergo nec super eadem Contritionem repetere formam Absolutionis.

Contrarium, inquit Alii, suadet communis praxis Confessoriorum, qui tali casu non solent admonere pœnitentes de renovando dolore, quamvis unus vel alius fortè id faciat. Eadem praxis est in moribundo, qui propter instantis mortis periculum absolvens est; audito uno vel altero peccato, & deinde prosequenda est Confessio de alijs; tunc enim non solet postea cogi ad renovandum dolorem post primam Absolutionem, sed absolvitur secundo ab alijs peccatis, ex vi prioris doloris moraliter permanentis.

Rursus in eo casu, quo aliquis propter peccata reservata dimidiare potest Confessionem, confitendo Superiori sola reservata, qui alia audire non vult, & deinceps inferiori eadem cum alijs; tunc enim, juxta communissimam sententiam, datur duplex Absolutio Sacramentalis supra eandem Confessionem, quæ partim fit cum Superiore, partim cum inferiore. In quo casu nemo dicit, pœnitentem teneri ad habendos duos actus doloris, si prior dolor extendebatur ad peccata reservata, & non reservata. Ergo nec in casu Conclusionis debet repeti dolor, cùm prior se extenderet ad peccatum, cujus oblitus fuit pœnitens in Confessione, & quod additur in secunda reconciliatione. Ita Lugo disp. 14. n. 27.

140. **S**ed contra ultimum casum; perpetim videtur asserere Eminentiissimus, tunc eandem Confessionem fieri Superiori & inferiori, cum nulla omnino sit obligatio confitendi peccata reservata inferiori, quando antecedenter pœnitens ab illis sacramentaliter est absolutus à Superiore. Quidquid sine fundamento asserat Henriquez lib. 6. q. 15 §. 5. ubi sic ait: A solis reservatis per Superiorem absolutus; tenetur certissime confiteri cum cæteris simul prædicta reservata; quia Christus jubet, ut uni Sacerdoti manifestet simul omnia peccata, ex quorum concursu cognito, pendet rectum iudicium & remedium. Nec inconvenit, sed necesse est ex Christi præcepto, ut reservata interdum non uni tantùm, sed duobus sint manifestanda. Sic in iudicis causa quandoque eget sententiâ inferioris & superioris tribunalis; quare falsò Quidam putant, satis esse confiteri postea inferiori non reservata. Fluctusque Henriquez.

141. **S**ed, ut dixi, planè gratis; immo falsò, si tenent verum est, quod ipse docet §. præced. Superiorem absolvere sacramentaliter à solis peccatis reservatis. *Constat enim (utor verbis Tridentini sess. 14. c. 5.) nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia sue suavis*

omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliiter offensisse meminerit. Talia autem esse peccata reservata, à quibus poenitens sacramentaliter & directè est absolutus à Superiore, in æternum non credam propter auctoritatem Henrici quæ, & frivolam rationem, quam miror virum tam doctum in illam sententiam pettraxisse.

Fateor, jubet Christus, ut poenitens uni Sacerdoti manifestet simul omnia peccata, ex quorum concursu cognito, pendet rectum iudicium & remedium. Sed nunquid qui semel rectè iudicatus est à Superiore, & ab ipso remedium accepit, rursus de eodem delicto iudicandus est ab inferiore, ab illoque novum remedium accipere debet? An fortè peccata reservata jam directè absoluta, sic immutant peccata non reservata, ut de his inferior non possit rectè iudicare, aut remedium providere poenitenti, nisi illis cognitis?

Et verò ubi Christus præcepit, ut reservata interdum non uni, sed duobus sint manifestanda, supposito quòd ab uno sint directè sacramentaliter absoluta? Noli querere, quia nuppiam invenies.

Quantum ad iudicium humanum, causa in superiori tribunali discussa & determinata, nunquam indiget sententiâ inferioris; quare verissimè putant multi, & ego habeo pro re indubitata, satis esse, confiteri postea inferiori non reservata; hoc semper salvo, quòd Superior sacramentaliter & directè absolverit à reservatis; secus si Superior solum abstulisset reservationem peccati, mittendo Poenitentem pro Absolutione ad inferiorem.

An autem stylus Curie Romanæ habeat, ut vult idem Auctor ibidem §. 4. quòd Prælati à solis reservatis, quæ audivit, sacramentaliter absolvat, quando commodè posset omnia audire, & ab omnibus absolvere, multum dubito; quia Christus jubet, ut uni Sacerdoti manifestentur simul omnia peccata, ex quorum concursu cognito, pendet rectum iudicium, & remedium, nisi aliquid obstat. Sed de hoc alibi.

Igitur planè diversa accusatio, quæ fit Superiori de peccatis reservatis, ab illa, quæ fit inferiori de peccatis non reservatis: ac proinde qui in casu Conclusionis requirunt duos actus doloris, consequenter dicent, quòd etiam in hoc casu teneatur poenitens elicere duos actus doloris.

Quod attinet ad primam & secundam partem, utraque incerta est; nam si contrarium aliquando fiat, quis Lugoni revelavit, quòd tantum ab uno vel alio? Præsertim cum sententia contraria magis tuta sit in praxi. Solent autem Confessarii, maxime in periculo mortis, eligere sententiam tutiorem, id est, in qua minus est periculi invaliditatis Sacramenti.

Melius ergo probatur Conclusio ex ratione tum negativa, quia nihil est, quod sufficien-

ter probet necessitatem duplicis doloris; non sunt autem multiplicanda obligationes sine sufficienti fundamento; tum potivè, quia ad validam Absolutionem non requiritur nisi Confessio dolorosa; ergo ubi duplex Confessio dolorosa, ibi duplex valida Absolutio; atqui in casu primæ partis Conclusionis, est duplex Confessio dolorosa, estò tantum sit unus dolor moraliter permanens; ergo duplex valida Absolutio.

Probatur subsumptum; quia Poenitens iteratò se accusat de peccato, prius per oblivionem omisso, & aliudè dolor præteritus physice extendeat se ad hoc peccatum; ergo est iterata accusatio dolorosa. Enimvero si sufficiat dolor, solum moraliter permanens (sicut verè sufficit) ut primam accusationem constituat dolorosam, eamque eleve ut fiat sacramentalis, quidni etiam ut sic eleve secundam? Non video differentiam.

Differentia, inquis, est; quòd licet eadem materia remota, idem v. g. peccatum, possit deservire pro pluribus Absolutionibus, & ab his informari, sicut patet in materia remota Baptismi, v. g. aqua; secus tamen materia proxima.

Respondeo; materia proxima totalis, concedo; materia proxima partialis, nego. Jam autem Contritio non est materia proxima totalis, sed tantum partialis; totalis verò Confessio dolorosa, quæ duplex erit ratione alterius partis, puta ipsius Confessionis. Sic in multorum sententia, Corpus Christi est materia proxima partialis in Sacramento Eucharistiæ, & tamen idem subst. omnibus consecrationibus, propter multiplicatam specierum, quæ sunt altera pars.

Nec obstat, quòd Christus sit physice actu præsens in secunda hostia, sicut in prima; dolor autem solum moraliter præsens in Confessione; non obstat, inquam, quia neque in prima requiritur realis præsentia doloris, sed secundum omnes sufficit moralis permanentia; ergo etiam in secunda.

Præterea eadem satisfactio, v. g. idem jejunium potest deservire pro materia integrali duplicis Sacramenti Poenitentia; possunt siquidem imponi in Poenitentiam opera aliudè debita; ergo etiam opera debita ex alia Confessione. Cur ergo similiter unicus dolor non possit deservire pro materia quasi essentiali duplicis Sacramenti Poenitentia?

Dices; tale jejunium erit virtualiter duplex, ratione duplicis impositionis, & duplicis obligationis inde resultantis. Respondeo; idem cum proportionem dici potest de dolore, sicut enim jejunium est unicum, & impositio est duplex, ita dolor est unicus, sed significatio duplex, quia duplex Confessio.

Si inferas; ergo etiam eadem Confessio poterit deservire ad duplicem Absolutionem, dummodo dolor sit diversus. Respondeo neg.

143. Objectio

Responsio

Replicata solutio

144. Idem jejunium potest deservire pro materia integrali duplicis Sacramenti

145. Cur eadem Confessio

non possit
deservire ad
duplicem
Absolutio-
nem.

neg. Conf. Ratio disparitatis petenda est ex natura iudicii seu sententiæ, quæ semel validè prolata, non iteratur absque nova accusatione, jam enim Iudex functus est suo munere; adeoque nisi de novo instituat processum, quod non fit per solum dolorem novum, non erit nova sententia, sed antiqua, si quæ est.

Deinde natura doloris talis est, ut per novam Confessionem denuò possit adhiberi, & conjungi cum nova Absolutione; nam Confessio signum est doloris, & non è conversò dolor, qui est actus internus, signum Confessionis; ergo per dolorem novum non significatur antiqua Confessio; adeoque non sufficienter applicatur novæ Absolutioni, ut novum conficiatur Sacramentum. Alioquin si novus dolor foret externus, posset per illum iteratò explicari Confessio antea facta, sufficienter ad accipiendam iteratam Absolutionem. Et quid miramur, cum illa explicatio sit verè nova Confessio?

146.
Requiritur
nova imposi-
tione, ut ead-
dem Pœnitenti-
a possit
deservire
Sacramen-
tis.

Quamvis ergo imponi possit eadem Pœnitentia materialiter in diversis Confessionibus; attamen requiritur nova impositio, in tantum, ut jam idem jejunium v. g. debeat ex nova obligatione, idque quia ad novum iudicium requiritur nova sententia, cujus pars integralis, est nova impositio Pœnitentiæ, quamvis non novæ Pœnitentiæ. Consimiliter ergo requiritur nova accusatio; quamvis non novus dolor; nam veluti Satisfactio sacramentalis significatur per sententiam præteritam, sic dolor per Confessionem.

Cui igitur eadem Satisfactio, potest significari per duplicem sententiam, in duplici Sacramento; sic idem dolor per duplicem Confessionem; quia utrobique remanet integrum iudicium, & completus processus judicialis, consistans ex accusatione, testificatione, & sententia.

147.
Probatur ex
p. Concilii
ex Jo. de
la Cruz.

Atque hæc dicta videntur etiam probare secundam partem Conclusionis, quam docent Petrus Ledesma in Sum. cap. 4. de Sacramento Pœnitentiæ, & Joannes de la Cruz in Direct. Conscien. p. 2. de Sac. Pœnit. q. 1. dub. 6. concl. 2. Nam (inquit hic Auctor) repetitâ solâ Confessione vocali, repetitur materia proxima, etsi non totaliter; & hoc fat est, ut iterum repetatur forma. Et sic patet responsio ad argumentum oppositum; præterquam quod repetitâ Confessione vocali; repetitur saltem virtualiter dolor in ordine ad Confessionem vocalem.

Objectio.

Si arguas, nam etiam fat erit repetere dolorem eorundem peccatorum sine nova Confessione vocali, cum Contritio, sicut & Confessio, sit pars Sacramenti Pœnitentiæ. Ad hoc nego Antecedens; nam etsi Contritio sit absolutè principaliter necessaria in Confessione, tamen Confessio in ratione partis Sacramenti est præcipua; immo Contritio non est pars Sacramenti in ordine ad Confessionem vocalem, cum non sit signum sensibile, nisi in quan-

Solutio.

tum per Confessionem manifestatur; & sic si non repetitur Confessio, non repetitur materia proxima sensibilibus. Ita Joannes de la Cruz apud Dianam p. 3. tr. 4. resol. 116.

Porrò Ledesma, teste Dianâ ibidem, sic asserit fol. 217. Dubium est, si sufficiat repetere Confessionem vocalem de iisdem peccatis, ut possit iterari forma; an verò sit necessarium repetere etiam dolorem internum. Videtur esse necessarium, quia materia proxima huius Sacramenti sunt actus pœnitentiæ, Contritio & Confessio; ut igitur fiat nova materia proxima, necessarium est repetere non solùm Confessionem de peccatis, sed etiam dolorem internum de illis.

In ista difficultate quidam homines docti discipuli S. Thomæ docent, quòd ut repetatur forma super eadem peccata, non sufficiat repetere Confessionem; sed quòd sit necessarium repetere dolorem de illis; & non habere de novo, esse peccatum & sacrilegium. Ponamus exemplum in aliquo, qui confessus est furtum, & absolutus est ab illo, ut talis revertatur ad Absolutionem ab eodem furto; non sufficit quòd revertatur ad illius Confessionem, & novam faciat Confessionem, sed necessarium est renovare dolorem, nec sufficit perseverare in antiquo dolore, quocum primò confessus est.

In hoc dubio mihi videtur; quòd etsi sententia relata habeat aliquam probabilitatem, contrarium tamen est magis probabile, & magis commune inter Doctores, illudque sequendum; ita ut si pœnitens revertatur ad Confessionem ejusdem peccati, non renovando dolorem; sed perseverando in antiquo, quocum primò vice confessus fuit, possint illum abolere de novo absque ullo scrupulo. Probatur, quia habitâ novâ Confessione, etsi non varietur dolor interior, variatur materia proxima; ut clarum est. Igitur valde bene poterit absolvi & profertur forma de novo super tali materia proxima, quæ est distincta.

Ex quo facile respondetur ad rationem dubitandi de contraria sententia, dicendo, quòd etsi materia proxima sint illa opera pœnitentiæ, Contritio & Confessio, quando variatur una pars, quæ est Confessio, variatur materia proxima, etsi non totaliter, & secundum omnes partes suas. Etiam dici posset, quòd etsi perseveret idem dolor, repetendo aliquas Confessiones, eodem modo repetatur dolor, in ordine ad illas, ad minus virtualiter, ut dicunt Theologi. Hæc omnia Ledesma.

Ex quibus, inquit Diana suprâ, Confessarii sedabunt multos scrupulos, & præsertim illorum, qui contentur de peccatis venialibus ordinariis, & cum illis de aliquo peccato mortali aliàs confessio & absoluto, nam in tali casu, & in tali Confessione, secundum sententiam horum Doctorem, non tenentur elicere novum actum doloris & Contritionis; ego contrarium

teneo cum Henriquez lib. 4. c. 26. n. 7. & Filiucio tom. 1. tract. 6. c. 3. n. 77. debet enim semper adesse novum motivum erubescencie & doloris, quoties quis confitetur, quod videtur probabilius, & tutius. Hec ille.

Enimvero tutius esse elicere novum dolorem, aut certe continuare physicè eundem, nemo est qui ambigat; at verò probabilius esse, quòd hinc novo dolore non valeat secunda Absolutio cum antiquo dolore, moraliter solum perseverante, negat Ledesma supra. Exigit quidem hic Auctor, ut notat Arriaga disp. 37. n. 9. perseverantiam antiqui doloris, sed quòd loquatur de perseverantia physica, ut cum videtur velle intelligere Arriaga, unde constat? Quia, inquis, qui ab eo jam cessavit, est non retractaverit illum, dici non potest propriè perseverare in dolore.

Respondeo; tam propriè, quàm ille, qui peccavit, dicitur perseverare in peccato, quòd ad usque illud retractet; præterquam quòd non requiratur dolor physicè existens ad primam Confessionem; ergo neque perseverantia physica ad secundam, ex sententia Ledesmae, qui solum postulat perseverantiam illius doloris, qui necessarius erat ad primam Confessionem; ergo perseverantiam moralem, cum dolor moraliter tantum existens, non possit nisi moraliter perseverare.

Quantum ad rationem Dianæ, est manifesta petitio principii, si per novum motivum doloris intelligas novum dolorem. Alioquin novus dolor elici potest ex eodem motivo, ut videtur est in Contritione perfecta, quæ licet gentes pro totidem Sacramentis repetatur semper est ex eodem motivo. Dei summè dilecti propter se, & idem est de Attritione respectu sui motivi.

Quæris à me, quid doceat Henriquez? Loco citato sic lego: Quandoque una Contritio ad duo Sacramenta pertinere potest, quorum est pars; ut cum Absolutioni informi supervenit Contritio, quæ removet prohibens, cum ordine simul ad futuram Absolutionem; vel cum semel absolutus, iteratà mox novà Confessione explicat præteritum dolorem, & peccatum oblitum, hic novum effectum gratiæ auctæ videtur recipere, dum absque novo dolore recipit Absolutionem; quia adsunt requisita omnia, scilicet nova Confessio, ut signum peccati, & doloris: nam dolor prior ut in virtute extensus est ad peccata oblitâ, perinde valet, ac si esset novus dolor de solis oblitis (Ecce prima pars nostræ Conclusionis) At qui novà Confessione repetit peccatum, de quo directè absolutus est, habere debet novum ejusdem peccati dolorem, qui subjiciatur formæ novæ Absolutionis, sicut & novam Confessionem peccati, ut probat piorum hominum usus & con-

suetudo. Ecce contrarium secundæ partis nostræ Conclusionis.

Verùm de hoc usu & consuetudine piorum hominum non satis constat; quia forte nunquam confitentur sola peccata, de quibus directè absoluti sunt, sicque antiquo dolore adhuc moraliter perseverante. Nam scriptum est Prov. 24. v. 16. *Septies cadit iustus* (ita Biblia Valgata, vel, ut legitur Auctor Catene Græcorum, Castigatus collat. 22. cap. 13. & nonnulli Codices manu scripti, *Septies in die cadit iustus*) & quàm facile in eadem peccatò, nimis manifestè docet experientia; jam autem illa peccata interrompunt moralem perseverantiam præteriti doloris; cur ergo non cicerent novum? Præsertim cum via illa tutior sit. Non tango, quòd consuetudo sepe oriatur ex ignorantia.

De cætero, juxta nostrâ principia, ad valorem hujus Sacramenti requiritur dolor universalis, id est, extendens se ad omnia peccata, etiam oblitâ; ergo quæ talis fuit informatus Absolutione, non solum indirectè, sed etiam directè; ut pote directè pars Sacramenti, est ipsa peccata oblitâ solum sunt indirectè absolutâ; quia necdum exteriùs explicata: ergo ex hac parte nulla distinctio inter peccata oblitâ, & peccata directè absolutâ, ut minus hæc, quàm illa, possint validè absolvi sine novo dolore. Et ideo Conclusionem nostram, præter Auctores supra allegatos, docet Arriaga disp. 37. lect. 3. n. 11. & Dicastillo disp. 6. dub. 12. nu. 160. Lugo disput. 14. lect. 3. in eandem propendet dum solvit argumenta adverse partis, & quamvis absolutivè eam non doceat, tamen etiam non audeat eam reprobare.

Restat unica obiectio; videlicet hinc sequi, quòd posset aliquis initio anni habere dolorem de aliquibus peccatis, & in virtute illius doloris non renovati, confiteri singulis diebus toto anno eadem peccata.

Respondeo; hoc non esse magis absurdum, quàm si aliquis post Confessionem, hodie factam, incidens in amentiam, post unum annum desuper absolvat. Differentia tantum est, quòd in calu amentie non sit periculum retractionis præteriti doloris, per mutationem voluntatis, aut subsequens peccatum; quale periculum frequentissimum est in priori casu; & ideo consultissimum est, renovate dolorem, etiam tunc, quando adjungitur mortale aliàs confessum, aut gravius veniale; quia licet id sufficeret ad valorem Sacramenti, non tamen ad evitandum omne peccatum, calu quo aliquod peccatum confitearis, etiam minimum, de quo sufficienter non doles, ut edissero Conclusionem sequenti, quæ talis est:

153. Respondeatur ad usum piorum hominum.

Arriaga, Dicastillo, Lugo.

154. Obiectio.

no. 154. solvitur.